

SÖKE'NİN TARİHİNDE CHARLES TEXTER (Şarl Teksiye) NİN SÖKE HAKKINDA YAZDIĞI (M.S. 1835)

Türkiye toprakları, Trakya ve Anadolu'su ile, birçok kaımınların gelip yerleştikleri gitimlikleri veya yok oldukları bir ülke olduğu için, bu topraklarda sayısız uygarlıklar kuşulduğu için yerli, yabancı birçok tarihçi, coğrafyacı, arkeolog, sosyolog, antropolog v.s. uzmanlık dalı olan kişiler Türkiye için sayısı belli olmayan eserler yazmışlar ve yazmaktadırlar.

Böyle kitaplardan birini de yaınzan ; Fransız Tarihçisi ve arkeoloğu Charles Texier (Şarl Teksiye) dir. Bu kişi, 1808-1839 yılları arasında otuzbir yıl saltanatta kalan, otuzuncu padişah 2. Mahmud ve 1839-1861 yılları arasında yirmiiki yıl saltanatta kalan, otuzbirinci padişah Abdülmecit zamanlarında, Türkiye'ye 1832 de gelerek 1847 tarihine kadar onbeş yıl, bu padişahlardan iki izinname almayı başarmış, bu onbeş yılda Türkiye'nin her men her yerindeki arkeolojik değeri önemli yerleri gezerek gördüklerini dikkatlice kaleme alarak, 1832 de Fransa'ya gidip, onbeş yıl orada, bildiği Fransızca, Latince, Yunanca, eserleri inceleyerek 1862 yılnda yani, 1832-1862 arasında otuz yıl çok ciddi bir eser hazırlayarak, Faransızca 10 adet kitap yayınlamıştır.

T.B.M.M. Kitap No:2 adı altında bu on kitabı, üç cilt halinde Osmanlıca olarak (KÜÇÜK ASYA) adı altında 500 adet bastırmıştır.

Bu kitap henüz, Türkçeye tercüme edilmemiştir. Ali Suat tarafından Fransızcadan Osmanlıcaya çevrilen bu eser Türkiye Tarihi, coğrafyası ve arkeoloji yönünden, paha biçilmez bir eserdir. Bu Fransız bilgin 1835 te Söke'ye geldiğinde Söke'ye (Suköy) deniliyordu.

Bu tarihçi bu sözcük üzerinde durarak, (SUKÖY) (SUKÜ gibi sözcüklerin zamanla söyleniş biçiminin değışmesinden SÖKE şekline dönüştüğünü ileri sürmektedir.

Uzun yıllar. Büyük Menderes nehrinin su baskınlarına uğraması sonucu (Su köy) diye anılan bu yerleşimin SÖKE kelimesine dönüşebildiği, yerleşim yerlerinin isimlerinin verilmesinin on-yirmi sebeplerinden birisinin bir doğa olayı olması, akla en yakın olanıdır.

1808-1839 yılları arasında otuzbiryıl saltanatta kalan, otuzuncu padişah 2. Mahmud ve 1839-1861 yılları arasında, yirmiiki yıl saltanatta kalan otuzbirinci padişah 1. Abdülmecit zamanlarında, 1831-1856 yıllarında Söke ve çevresindeki nüfusun, yüzde doksan beşi Müslüman, yüzde beşi ise Hristiyan idi.

Gene bu 1831-1856 yılları arasında da Söke ve çevresinde onbeş ayrı dil konuşuluyordu.

Küçük Asya tarihini ve arkeolojisi ni yazan Fransız tarihçi ve arkeologu Charles Texier 1835 te, Söke'ye Su Şehri veya Su köyü denildiğini, bu yerin Meandır Mağnezisine (Tekin'e) tahminen 12 kilometre uzaklıkta olduğunu, bu Mağniziya harabelerinden söktüğü kurşunları Fransa'ya nasıl götürdüğünü, kaçırdığını kitabında yazıyor. Bu Fransız, 1835 yılını da Söke'ye gelmişti.

EVLİYA ÇELEBİ SEYAHATNAMESİNDEN 1671-1672 DE SÖKE ŞEHİRİ HAKKINDA

Ve Söke dimenin sebebi tesmiyesi oldur kim Urhan Gazi Güzelhisarda iken küffan hakhisan bedgirdar Balat Kal'asından ge milerle asker döküb bu Söke hisara gelüb müstevli oldu Söke da şmda tabur kurub tahassun ider Urhan gazi dahi seksen bin cü -yuşu muvahhidin ile Güzelhisardan sökün idüb Söke hisarı su runda küffar ile cenk ve cidal ve harb ve kıtal iderken askeri islam münhezim olmağa yüz tutar hemen Urhan Gazi dalsaturu muhammedi olub askeri İslama takviyet virerek Bire gaziler Su kafiri söke söke şehirden çıkarın deyince küffara güzel saturu ur-hani ururlar kim küffann bir canibi reha bulmıyub cümlesi tigi ateştabdan kebab olub tab ve tüvanlan ve pir ve civanları bertü-rab kalırlar Ve cümle gemileri Balat kal'asmda yalnız kalub guza ti müslimine ganimet olur anmçün bu şehre Söke dirler

Söke denilmesinin sebebi, Orhan gazi Güzelhisara'da yere batası kafirler Balat kalesinden Söke Kalesine gelerek kapanır-lar. Orhan Gazi de seksen bin askerle gelip cenge başlar. İslam askeri mağlup olmaya yüz tutunca Orhan Gazi hemen dal satır olur ve "Bre gaziler, şu kafiri söke söke şehirden çıkarın!" deyince, kafirlerin hepsi kılıçtan geçirilir. Bütün gemileri Balat'ta Müslümanların eline geçer. Onun için bu şehre Söke denilmiştir